

Hyvinvointiraportti Utajärven kunta 2023

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin edistäminen on koko kuntaorganisaatiota koskeva perustehtävä, jossa eri toimialojen yhteistyössä toteutetaan yksilöön, perheeseen, yhteisöihin ja elinympäristöihin kohdistuvaa toimintaa.

Kunnan tulee seurata asukkaidensa hyvinvointia, raportoida siitä ja suunnitella kunnan toiminta ja palvelut sen mukaiseksi, että ne mahdollisimman hyvin tukisivat asukkaiden hyvinvointia.

Hyvinvointi merkitsee ihmisille eri asioita elämänkaaren eri vaiheissa. Hyvinvointi muodostuu ihmisen itsensä, läheisten, lähiympäristön ja palvelujärjestelmän toiminnan sekä yhteiskuntapolitiikan tuloksena. Se koostuu monista osatekijöistä, kuten terveydestä, toimeentulosta, asumisesta, puhtaasta ympäristöstä, turvallisuudesta, itsensä toteuttamisesta ja läheisistä ihmissuhteista. Kerran valtuustokaudessa laaditaan hyvinvointikertomus, jossa kerrotaan utajärvisten hyvinvoinnin tilasta ja haasteista. Vuosittain tätä tietoa täydennetään hyvinvointiraportoinnilla. Hyvinvointisuunnitelmalla pureudutaan näihin utajärvisten haasteisiin, se on keskeinen kunnan strateginen asiakirja, joka jalkautetaan toimialoille.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on ennen kaikkea käytännön tekoja kuntalaisten hyväksi ja osallisuuden vahvistamista koko kuntayhteisössä. Mitä paremmin kunnassa tiedetään asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tila, sitä täsmällisemmin pystytään puuttumaan ongelmiin, ehkäisemään niiden syntyä ja ryhtymään toimiin kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Hyvinvointi- ja onnellisuuskysely 2023

Eniten kuntalaiset kokevat onnistumisen kokemuksia vapaa-ajassa, työelämässä ja ihmissuhteissa.

Vastoinkäymisiä tuottivat eniten seuraavat asiat: läheisen kuolema, sairaudet sekä taloudellinen huoli.

Eniten omaa onnellisuutta heikentäviä asioita olivat: liiallinen alkoholin käyttö, turhautumiset ja aggressiot, lapsuusajan haitalliset kokemukset, syyllisyys tai häpeä jostain omasta teosta, yksinäisyys, rahapeliongelmat ja seksuaaliterveys.

Eniten henkilökohtaista onnellisuutta lisääviä asioita, joita itse voi tehdä olivat: positiivinen ajattelu, luottamus että asiat järjestyvät kyllä, sekä oikeidenmukaisuus ja avuliaisuus.

Kunnan peruspalveluista eniten onnellisuutta lisäsivät: Kirjastopalvelut, varhaiskasvatus, perusopetus ja yleinen siisteys.

Yksittäisistä huolenaiheista eniten esiin nousi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden siirtyminen hyvinvointialue Pohteelle. 54% vastaajista koki että palveluihin liittyy huolenaiheita, eivät herätä luottamusta tai että ne on järjestetty huonosti

Ei lakisääteistä kunnan tuottamista palveluista eniten onnellisuutta ja hyvinvointia lisäsivät lapsiperhepaketti, pihateiden auraukset, ulkoliikuntapaikat ja reitistöt, edulliset uintiliput ja lukiokoulutuksen opintososiaaliset edut.

Utajärveläiset tuntevat kyselyiden

perusteella itsensä pääasiassa melko

onnellisiksi. Vuonna 2021 melko onnellisia

vastaajista oli 60% ja erittäin onnellisia 17%.

Vuonna 2023 kyselyssä melko onnellisia oli

46% ja erittäin onnellisia 21,1%.

Molemmissa kyselyissä yli 60% vastasivat,

että he voivat vaikuttaa itse

onnellisuuteensa.

Väestö ja hyte-kerroin Utajärvellä

Väestö

2020	2691	
2021	2568	-123
2022	2523	-45
2023	2492	-31

Kunnan asukasluvun vähentyminen on viimevuoden aikana hieman hidastunut. Ennusteiden mukaan Utajärven kunnan väkiluku vuonna 2040 on 2077 asukasta. Mikäli väkiluku vähenee viimevuoden kaltaisesti, olisi väkiluku vuonna 2040 1965 asukasta. Utajärvellä syntyi vuonna 2022 22 lasta ja vuonna 2023 14 lasta.

Hyte-kerroin

2020	56
2021	61
2022	62
2023	65

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Hyte-rakenne Utajärvellä

Kuntien roolissa näkyy vahvasti hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämisen merkitys. Uudenlainen toimintatapa edellyttää, että tehdään yhteistyötä kunnan ja hyvinvointialueen kanssa. Keskeistä on mahdollistaa puitteet asukkaiden omatoimiseen hyvinvoinnin ylläpitoon ja edistämiseen.

Hyvinvointia seurataan ja raportoidaan vuosittain

Tea viisari ja Hyte-kertoimen indikaattorit näyttävät, että hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen Utajärvellä on parantunut

		HYTE-kerroin euroa / asukas info ind. 5341			HYTE-kerroin, 0 - 100 info ind. 5340			HYTE-kerroin, 1 000 euroa info ind. 5355			Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5339			Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5338		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
yhteensä	Muhos	15,0	10,2	15,2	53	36	53	133,9	90,7	134,0	53	37	50	53	35	57
	Utajärvi	17,2	17,5	18,3	61	62	65	44,9	45,1	45,9	64	67	73	57	57	56
	Vaala	18,9	19,3	15,4	67	68	54	51,8	51,5	40,1	93	87	53	41	49	55

Vuoden 2023 tiivistelmä

Vuoden 2023 aikana Utajärvellä vapaa-ajan harrastukset olivat edelleen nuoriso- ja liikuntalon osalta väistötiloissa. Nuoriso- ja liikuntatalon tulipalon jälkeinen korjausrakentaminen valmistui lokakuussa, jonka jälkeen taloa alettiin kalustamaan uudelleen käyttöön.

Suurin osa nuorten ja työikäisten harrastusryhmistä olivat tauolla yli vuoden. Liikuntatilojen puute vaikutti liikuntakerhojen määrään ja erityisesti työikäisten harrastusryhmiin.

Nuorisopalveluiden tila- ja kerhotoiminta jatkui edelleen väistötiloissa. Varhaisnuorten kerhotoiminta järjestettiin yhteistyössä liikuntapalveluiden, Utajärven 4H-yhdistyksen ja Utajärven seurakunnan kanssa.

Yhteensä lasten ja nuorten kerhoja oli 13 kerhoa/viikko. Lapsille ja nuorille tarjottavissa kerhoissa sisältöinä oli mm. kokki-, monitoimi-, metsäsalapoliisi-, kädentaito-, jalkapallo-, sähly- ja liikuntakerhot. Kerhoissa osallistujia keskimäärin 10-20 osallistujaa /kerho. Nuorisovaltuusto kokoontui noin kerran kuussa. Nuoriso-ohjaaja toimi esittelijänä, kokoonkutsujana sekä vaalien järjestäjänä nuorisovaltuustossa. Sihteerinä kokouksissa toimi kunnan palvelusihteerinä.

Nuoriso- ja liikuntapalvelut vastasivat kesäkerhon organisoimisesta. Kesäkerhossa oli osallistujia oli 50 eri lasta. Kansainväliselle päiväleirille osallistui 19 eri lasta. Lasten kesäleirit pidettiin kahdessa ikähaarukassa heinäkuussa, osallistujia oli n. 50.

Järjestimme erilaisia retkiä lapsille ja nuorille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa 6 kertaa mm. Powerparkiin, Haaparantaan ja Leo's leikkimaahan. Osallistujia oli n. 400. Perjantaikuppiloihin osallistui kerran kuukaudessa 60 nuorta.

Nuoriso- ja liikuntapalvelut ovat mukana kolmannella hankekaudella Harrastamisen Suomen malli -hankkeessa. Hankkeen kerhoja toteutui 12 ja ne alkoivat syyskuussa. Kävijöitä kerhoissa 10-15 henkilöä/kerho.

Vuoden -23 aikana toteutettiin myös mittava Taidetta kylille-hanke, jonka Taiteen edistämisenkeskus rahoitti. Hankkeen myötä Utajärven kylille saatiin yhteensä kahdeksan yhteisö- ja ympäristötaideteosta. Teokset tehtiin alusta loppuun yhdessä taiteilijoiden, kyläseurojen, kunnan elinympäristöpalveluiden, nuorten, maahanmuuttajien ja muiden vapaaehtoisten kanssa. Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tähän tavoitteeseen päästiin. Hanke sai paljon valtakunnallista medianäkyvyyttä ja positiivista palauteta.

Kulttuurikasvatussuunnitelmaan liittyvien tapahtumien lisäksi kulttuuripalvelut järjestivät joko yksin, tai yhteistyössä eri toimijoiden kanssa n. 30 tapahtumaa, joihin osallistui n. 3000 osallistujaa. Näistä keskeisimpiä olivat Talvirieha Helmikuussa n. 150 osallistujaa, Kotiseutuviikot-tapahtuma heinäkuussa (viikon mittainen tapahtumakokonaisuus, joka tavoitti arviolta 500 osallistujaa.) Syysrieha syyskuussa kävijöitä n 150, Joulukauden avajaiset joulukuussa, jossa oli monipuolista ohjelmaa torilla ja Torimakasiinissa, tapahtuma oli hyvin suosittu, kävijöitä arviolta 300. Kirjallisuusillat kirjastolla, karaoketanssit Hyvinvointitalolla ja elokuvanäytökset koulun auditoriossa olivat myös toivottuja ja suosittuja. Kaikki nämä jatkuvat vuonna 2024. Lisäksi kulttuuripalvelut osallistuivat aktiivisesti ja monipuolisesti Untorock 2023- tapahtuman järjestelyihin.

Kaikki tapahtumat ovat päihitteettömiä.

Vuoden 2023 tiivistelmä

Nuoriso- ja liikuntatalon tuhouduttua korvaavaksi liikuntatilaksi tuli Hyvinvointitalon liikuntasali ja kuntosalitulaksi Hurrinsali. Molemmat tilat ovat pieniä, eivätkä soveltuneet kaikille liikuntaryhmille.

Ohjattuja tai vapaita liikuntaryhmiä kaikenikäisille järjestettiin yhdessä nuorisopalveluiden kanssa. Lapsille ja nuorille järjestettiin erilaisia liikuntakerhoja ja työikäisille avoimia harrastevuoroja. Nuorille oli oma avoin kuntosali- sekä liikuntasalivuoro. Urheilukentällä järjestettiin keväällä/kesällä ohjattua toimintaa lapsille ja aikuisille.

Ikääntyvien liikkumiseen ja terveyden edistämiseen panostettiin vahvasti. Yli 65v. senioreille järjestettiin kolme erilaista ohjattua kuntosaliryhmää. Pysytään pystyssä-ryhmä syksyllä, ryhmän tavoitteena oli osallistujien kaatumisvaaran vähentäminen. Ystäväpiiritoiminta ikääntyville käynnistettiin.

Lisäksi erilaisia liikuntatempauksia ja tapahtumia järjestettiin useampia yhteistyötahojen kanssa. Ostopalveluna paikallisilta yrittäjiltä hankittiin erilaisia ohjattuja ryhmäliikunnan muotoja. Kuntalaisille maksuton Inbody- kehonkoostumusmittaus järjestettiin kahdesti vuodessa keväällä ja syksyllä.

Yhteistyössä urheiluseurojen ja yhdistysten kanssa järjestettiin sarjahiihdot, lasten luistelu- ja yleisurheilukoulu, yleisurheilukilpailuja, juoksukoulu, avoimia ohjattuja liikuntaryhmiä, sekä tapahtumia kaikenikäisille. Yleis- ja kohdeavustuksilla tuettiin järjestöjen, yhdistysten ja urheiluseurojen avointa liikunnallista toimintaa, sekä kilpaurheilua. Välkkäriohjaajakoulutus järjestettiin koululla ala- ja yläkoulun 18 vapaaehtoiselle oppilaalle. Liikuntapalvelut toteutti yhteistyössä 0-9 luokkien oppilaille liikkariehan urheilukentällä koulupäivän aikana. Yleisurheilun ohjaajakoulutus järjestettiin Utajärvellä Pohjois-Pohjanmaan yleisurheilu ry:n toimesta.

Liikunnallisen elämäntavan vahvistamiseksi on talousarviovalmistelussa esitetty lisäresursseja liikuntapalveluihin vuodelle 2024 ja tämä hyväksyttiin joulukuun valtuustossa.

Vuoden 2023 tiivistelmä

Kirjaston toiminta vuonna 2023 pysyi samoissa uomissa kuin aikaisempana vuonna.

Koulun kanssa yhteistyössä järjestetyt lukuviikot helmi- ja joulukuussa lisäsivät lasten kaunokirjojen lainausta 13,3 prosenttia, ja myös kävijämäärissä nähtiin 20,8 prosentin nousu.

Kirjasto osallistui myös nuorisopalveluiden kanssa Nuorten vaalien järjestämiseen. Yhteistyötä koulun kanssa jatkettiin kulttuurikasvatussuunnitelman kautta kirjavinkkauksien ja tiedonhaunopetuksen muodossa. Syksyllä Sadun nimipäivänä ”satutäti” kiersi koululla luokissa lukemassa satuja ja sai erittäin lämpimän vastaanoton. Aikuisille suunnattuja kirjallisuustapahtumia järjestettiin aktiivisesti läpi vuoden ja kirjaston lukupiiri aloitti toimintansa syyskuussa. Myös seurakunnan ja hyvinvointialueen kanssa jatkettiin yhteistyötä sekä lapsille että aikuisille suunnattujen tuokioiden kautta. Kulttuurituottajan kanssa yhdessä pidetyt musiikilliset joulutuokiot ilahduttivat erityisryhmiä joulun alla ja perinteinen joulupukin vierailu kruunasi kirjaston vuoden

Kunnan työmarkkinatuen kuntaosuus vuodelta 2023 oli 35 509,59 euroa, kun se edellisenä vuonna oli 45 470 euroa. Kuntouttavan työtoiminnan järjestämistä vastuu siirtyi Pohteelle 1.1.2023. Pohde ei kuitenkaan pystynyt järjestämään kuntouttavaa työtoimintaa henkilöstön rekrytointiongelmien vuoksi kuin vasta lokakuussa 2013. Kuntouttava työtoiminta on yksi merkittävä keino, jolla kunnan työmarkkinaosuutta pystytään pitämään pienempänä. Mikäli kuntouttavaa työtoimintaa olisi järjestetty, niin kunnan maksuosuus olisi ollut noin 10 000 euroa vähemmän kuin nyt toteutunut. Haastavassa tilanteessa työllisyyspalveluiden oikeanaikaiset ja yksilöidyt työllisyyttä edistävät toimenpiteet asiakkaille kuitenkin onnistuivat pudottamaan työmarkkinatuen kuntaosuutta. Lakisääteisten työvoima- ja yrityspalveluiden (TE-palvelut) järjestämistä vastuu siirtyy kunnille 1.1.2025. Utajärvi on tehnyt yhteistyösopimuksen Oulun seudun työllisyysalueen kanssa, johon kuuluvat Oulun ja Utajärven lisäksi myös Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Pudasjärvi, Tyrnävä ja Vaala. Työllisyysalue järjestää lakisääteiset työvoima- ja yrityspalvelut vastuukuntamallilla. Oulun seudun työllisyysalueella Oulu on vastuukunta, joka koordinoi työllisyysalueen toimintaa varmistuen, että lakisääteiset palvelut järjestetään kaikille 11 kunnan kuntalaisille, ja että palveluita on saatavilla yhdenvertaisesti. Jokainen kunta järjestää tietyt lähipalvelut itse. Etsivä nuorisotyöntekijä on jatkanut tukea ja palvelunohjausta 15-29- vuotiaille nuorille. Nuoria on kohdattu 34 vuoden 2023 aikana. Etsivä nuorisotyö ja työllisyyspalvelut ovat jatkaneet nuorten työpajatoimintaa.

Maahanmuuttopalveluiden tehtävänä on kaikkien kunnassa olevien maahanmuuttajien, erityisesti pakolaistaustaisten kuntalaisten kotouttaminen, ohjaus ja neuvonta. Vuoden -23 tammikuussa meille saapui kiintiöpakolaisryhmä Sambista. Ryhmässä on 3 isoa perhekokonaisuutta, yhteensä 26 henkilöä joista 17 lasta. Lisäksi perheenyhdistämisen prosessin kautta saapui pääsiäisen jälkeen Etiopiasta vaimo ja 3 lasta. Maahanmuuttopalveluiden asiakkuudessa oli vuoden -23 aikana noin 32-38 henkilöä, myös perhe- ja työperusteisesti Utajärvelle muuttaneita.

Osallistavan budjetin käyttöönotto oli kuntalaisten osallistamisen kannalta tuloksellista, erilaisia ehdotuksia saimme useita. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistuminen oli onnistunutta.

Saimme yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa järjestettyä lukuisia yhteisiä onnistuneita tapahtumia ja juhlia. Näihin osallistui merkittävä määrä kuntalaisia.

Vuoden 2023 tiivistelmä

Kasvatuspalvelut kattavat varhaiskasvatuksen- sekä esi,- perusopetus ja lukio. Perusopetusta ohjaa perusopetuslaki sekä perusopetuksen opetussuunnitelma. Lukion toimintaa ohjaa lukiolaki ja lukion opetussuunnitelma. Esiopetuksella on oma lainsäädäntönsä ja opetussuunnitelmansa. Perusopetuksen vuosiluokat 1-5 ovat luokanopetuksessa ja vuosiluokat 6-9 aineenopetuksessa. Oppilaita esiopetuksessa oli vuonna 2023 kevätlukukaudella 22 ja syyslukukaudella 19. Koko perusopetus toimi kaksisarjaisena kevätlukukaudella 2023. Syyslukukaudella 2023 2. -luokka oli yksisarjainen ja muu perusopetus kaksisarjainen. Vuoden lopussa perusopetuksessa oli yhteensä 269 oppilasta. Lukiosta kirjoitti 23 ylioppilasta vuonna -23.

Varhaiskasvatuksen ja koulun edustajat osallistuvat hyvinvoinnin- ja terveyden edistämiseen poikkihallinnollisesti ja hyvinvointityöryhmässä on edustaja näiltä osa-alueilta.

Varhaiskasvatuksen ja koulun toiminnoissa huomioidaan kunnan tavoitteet ja osallistutaan hyvinvointisuunnitelman laadintaan, joka pohjautuu hyvinvointistrategiaan. Jokapäiväisissä kohtaamisissa panostetaan lasten- ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen tavoitteiden mukaisesti.

Elinympäristöpalvelut ovat hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen tukipalvelu. Poikkihallinnollisesti yhteistyössä myös elinympäristön vastualueella on hyvinvointisuunnitelman laadinta. Elinympäristöpalveluilla on merkittävä rooli luoda edellytyksiä toiminnoille siisteyden, turvallisuuden ja tilojen osalta. Ympäristörakentaminen ja kunnossapito on tärkeää toimintojen järjestämisen kannalta.

Liikennepuistohankkeen suunnitelmat ja avustushakemukset tehtiin vuoden 2023 aikana. Jäähallin kehittämistoimenpiteiden suunnittelu käynnistyi myös ja uuden kaukalon hankinta eteni talousarviovalmisteluun. Liikunta- ja ulkoilu paikkojen kunnossapito ja peruskorjaukset ovat peruskäytön näkökulmasta tärkeitä toimenpiteitä. Väliaikaisten tilojen järjestely ja avustavat toimet toimintojen uudelleenjärjestelyssä tehtiin yhteistyössä. Suurimmaksi osaksi toiminnot vaativat käyttökelpoisen ja hoidetun tilan, joiden kunnossapidosta huolehditaan ja niihin panostetaan. Näistä esimerkkeinä kodat, leikkipuistot, kuntoportaat, jäähalli, ulkojää ja kiinteistöt. Tapahtumien järjestämisen näkökulmasta elinympäristöpalveluiden rooli on suuri mm. untorock-tapahtuman yhteistyössä. Elinympäristöpalvelut vastaavat myös ruokahuollon palveluista.

Lapset- ja nuoret: Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta

Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli

Tulipalossa tuhoutuneiden tilojen haasteen vuoksi teimme monipuolista arviointia ja järjestelyä, että saimme pidettyä toiminnan entisellä tasolla ja toiminta oli laadukasta. Kehitämme kerho- ja harrastustoimintaa tarpeisiin ja toiveisiin nähden. Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminnan kehittäminen ja jatkaminen tarkoituksena saada se säännölliseksi toiminnaksi. Olemme aktiivisesti mukana hankkeessa.

Välituntiliikuntaa on kehitetty monipuoliseksi ja osallistavaksi välkkäriohjaajien koulutusten kautta.

Luontokasvatuksen huomioiminen ja edellytysten mahdollistaminen kunnassa. Ulkoilu- ja retkeilyreittien sekä makkaranpaisto paikkojen ja laavujen kunnossapito koetaan tärkeäksi. Käynnissä oli myös reitistöhanke, tähän liittyen uusi kota tuli Utaselle. Varhaiskasvatuksessa tehtiin lähiretkiä luontoon viikoittain ja vuosittain myös kauemmaksi. Vakassa 2 metsämörri ohjaajaa.

Kerhoja ja osallistujia

2021 kerhoja 29,
osallistujia n. 440.

2022 kerhoja 29,
osallistujia n. 440.

2023 kerhoja 25

Välkkäriohjaajien
koulutuksen kävi

2022 13 henkilöä

2023 18 henkilöä

Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus

Lasten vahvuuksien löytäminen ja vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja koulussa on osa jokapäiväistä toimintaa. Vanhemmuuden tukeminen luento- ja varhaisen puuttumisen avulla. Lasten oikeuksien tunteminen ja niiden noudattaminen kuuluu niin koulun kuin varhaiskasvatuksen jokapäiväiseen toimintaan. Koulu ja varhaiskasvatus huomioivat lasten yksilölliset tarpeet.

Pienryhmätoiminta koetaan tärkeäksi. Pienet ryhmäkoot ovat tavoitteena vuosittain. Koulu ja varhaiskasvatus kannustavat jokaista lasta löytämään omat vahvuudet ja positiiviset puolet. Ennaltaehkäisevä ja yhteisöllinen oppilashuoltotyö.

Lapsiperhepaketin jatkuminen: Maksuton varhaiskasvatus, kotihoidontuen kuntalisä ja ip-ap toiminnan järjestäminen 0-3 luokkalaisille.

Ympäristön siisteys ja turvallisuus, leikki- ja liikuntapaikat ovat kunnossa ja niihin tehdään huoltosuunnitelmien mukaiset huollot. Terveellinen ja turvallinen toimintaympäristö ja tilat. Tiloja kartoitetaan ja valmistaudutaan vastaamaan tunnistettuihin haasteisiin.

Lasten- ja nuorten hyvinvointia seurataan mm. kouluterveyskyselyn tuloksista. Vuosittaisen raportin yhteydessä tietoa koostetaan valtuustotasolle saakka.

Koulussa toteutetaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa, joka takaa lapsille ja nuorille tasavertaiset mahdollisuudet kokea taidetta ja kulttuuria. Suunnitelma tarkastetaan ja päivitetään vuosittain.

Lasten määrä
varhaiskasvatuksessa

2021 84 päivälasta, 8 osa-
aikaista eskaria

2022 86 päivälasta, 20 osa-
aikaista eskaria

2023 74 päivälasta, 10 osa-
aikaista eskaria

Perusopetuksessa ei
lähtökohtaisesti ole yli 20
lapsen ryhmiä

Heijastinpuusta haettu yli 800
heijastinta

Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen

Pyrimme toiminnoissamme ja arkielämässä edistämään lasten -ja nuorten mahdollisuutta tutustua toisiinsa ja saada ystävä.

Ryhmäytymispäivät lukiolaisille ja kuutosluokkalaisille sekä koeviikon kaatajaiset lukiolaisille. Oppilaskunnan tempaukset ja teemapäivät liittyen mm. ystävänpäivään. Koulurauhan julistus ystävyys teemalla.

Koulussa ja vapaa-ajan palveluissa korostamme luotettavien ja turvallisten aikuisten olemassaoloa.

Sosiaalisen median riskien tunnistaminen kiusaamisessa. Työntekijöiden osallistuminen somekanavilla lasten- ja nuorten kohtaamisessa, sekä esimerkillinen somekäyttäytyminen.

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja puuttumisen osaamisen lisääminen varhaiskasvatukseen ja kouluun.

Indikaattori	2019	2021	2023
Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden aikana	72,4%	75,4%	73,8%
Ei ole osallistunut muiden oppilaiden kiusaamiseen	84,5%	93,0%	90,2%
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana	32,7%	8,6%	15,0%
Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana	16,1%	29,3%	30,2%
Kokenut seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetissä vuoden aikana	10,9%	22,4%	25,6%
Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana	9,1%		
Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana	27,3%	17,2%	30,2%
Koulukiusaamistilanne, jossa jättämistä huomiotta tai kaveriporukan ulkopuolelle			14,3%
Koulukiusaamistilanne, jossa loukkaamista halventavilla ilmeillä tai eleillä			11,9%
Koulukiusaamistilanne, jossa lyömistä, potkimista tai tönimistä			
Koulukiusaamistilanne, jossa nimittelyä, naurunalaiseksi tekemistä tai loukkaavaa kiusoittelemista		14,0%	21,4%
Koulukiusaamistilanne, jossa viestejä, soittoja tai kuvia kännykän tai internetin kautta			
Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana	34,5%	26,3%	35,7%

Kouluterveyskyselyjen tuloksia 8.-9lk

Kouluterveyskyselyn mukaan 8.-ja 9.luokan oppilaista 60,5 % koki, että koulussa on mahdollisuus keskustella mieltä painavista asioista aikuisen kanssa, kun vuonna 2021 näin koki 37.9%.

Hyvät harrastukset

Pyrimme lisäämään liikuntaharrastuksia ja kokeilemaan uusia vaihtoehtoja toiveiden perusteella. Mielenkiintojen kartoittaminen kyselyiden avulla tehty vuosittain. Liikuntasalin puute näkyi vuoden 2023 toiminnoissa.

Jokaisella lapsella ja nuorella on itselle tärkeä harrastus. Tarjoamme vaihtoehtoja monipuolisesti musiikki, liikkuminen, moottoriurheilu, luonto, kirjallisuus tms. harrastuksiin. Kannustamme myös itsenäiseen harrastamiseen omien mielenkiinnonkohteiden mukaan.

Nuorisotalon toiminnalla tuemme lasten- ja nuorten osallistumista ja turvallisen tilan luomista vapaa-ajalle.

Koulun- ja varhaiskasvatuksen ruokailun merkitys ja arvostus sekä terveelliset ateriat ja hyvät käytöstavat. Lähiruuan korostaminen.

Erytislusten huomioiminen harrastustoiminnassa. Oulujoki-opiston kautta uusi kuvataideryhmä ja mahdollisuuksien edelleen kartoittaminen, sekä harrastamisen suomen mallin kerhotarjonnan kehittäminen.

Nuorisotalon aukioloajat saatiin pidettyä ennallaan, tulipalon vuoksi tilahaasteita

Bändikämpän rakentaminen ja toiminnan suunnittelu ja käynnistys vuonna 2023.

Utajärven kouluruoka sijoittui 6.nneksi parhaaksi valtakunnallisesti

Indikaattori	2019	2021	2023
Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa	96,2%	94,8%	97,7%
Harrastaa jotakin vähintään kuukausittain	98,1%	96,6%	100,0%
Kokee harrastuspaikkojen sijaitsevan liian kaukana	26,9%	31,0%	41,9%
Kokee kiinnostavat harrastukset liian kalliiksi	13,7%	17,2%	27,9%
Kokee, että asuinalueella ei ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille	36,5%	40,4%	27,9%
Kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille	30,8%	27,6%	42,9%
Lukee kirjoja omaksi ilokseen vähintään kuukausittain	27,5%	14,0%	34,9%
Osallistuu yhdistyksen tai järjestön toimintaan tai vapaaehtoistoimintaan vähintään kuukausittain	23,5%	25,9%	14,0%
Tietää asuinalueen harrastusmahdollisuuksista	59,6%	65,5%	60,0%

Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen

Perjantaikuppilat pidettiin säännöllisesti kerran kuukaudessa. Paikalla on luotettavia, turvallisia aikuisia.

Etsivä nuorisotyö keskittyy vahvasti nuorten masennus ja mielenterveysongelmien ennaltaehkäisyyn. Etsivä nuorisotyö on matalan kynnyksen palvelua, joka antaa nuorelle tukea ja palveluohjausta. Kutsunnoissa tavoitetaan kaikki kutsuntaikäiset nuoret Aikalisä! Mallin mukaisesti.

Nuorisotyö tekee ehkäisevään päihdetyöhön liittyvää valistustyötä yläkoululla ja lukiolla oppitunneilla, välitunneilla ja tapahtumapäivillä. Nuorisotalon kattavat aukioloajat tukevat ehkäisevää päihdetyötä.

Koulussa ennaltaehkäisevää päihdetyötä tehdään eri oppiaineiden yhteydessä opetussuunnitelman mukaisesti. Esimerkiksi terveystiedossa, 6. lk:n ympäristöopissa, sekä luokanvalvojen tunneilla käydään läpi erilaisia hyvinvointiteemoja, myös ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta.

Koulutusta päihteiden käytön tunnistamisesta sekä puheeksi ottamisesta kaikille ehkäisevää päihdetyötä tekeville tahoille.

Etsivän nuorisotyön uusia yhteydenottoja 2023 34. Yksilötapaamisia noin 50. Nuorten kanssa verkostopalavereihin osallistumisia 5 kertaa.

Perjantaikuppilat tavoittivat kerralla noin 50 nuorta.

Indikaattori	2019	2021	2023
Erittäin tyytyväinen elamaansa tällä hetkellä	30,2%	35,1%	25,6%
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa	29,8%	24,1%	31,0%
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus	10,9%	16,7%	23,3%
Liikkuu korkeintaan yhtenä päivänä viikossa vähintään tunnin päivässä	8,8%	12,1%	
Matala itsetunnon taso		26,3%	
Nukkuu arkisin alle 8 tuntia	33,3%	43,9%	25,6%
Ollut huolissaan mielialastaan kuluneen 12 kuukauden aikana	37,7%	41,8%	52,5%
Sosiaalinen ahdistuneisuus		40,4%	37,2%
Tyytyväinen elamaansa tällä hetkellä	67,9%	71,9%	51,2%
Vähintään kaksi viikkoa kestänyt masennusoireilu	17,5%	29,8%	31,0%
Vähintään tunnin päivässä liikkuvat	26,3%	32,8%	30,2%

Kouluterveyskyselyjen tuloksia 8.-9lk

Kaikki kuntalaiset: Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta

Työllisyyden edistäminen

Työllistimme kaikki halukkaat 15-18 vuotiaat nuoret kesätöihin.

Työllisyyden hoidossa teemme aktiivista yhteistyötä Yrityspuiston kanssa löytääksemme työpaikkoja, työssäoppimisjaksoja sekä teimme koulutusyhteistyötä. Osallistuimme UraUta messujen järjestelyihin.

Jokapäiväisessä työssä tavoitteena on, että avoimet työpaikat ja työnhakijat kohtaavat toisensa.

Valokuituverkko mahdollistaa joustavan etätöiden mahdollisuuden.

Kirjaston Hissun voi myös halutessaan varata työskentelyä tai opiskelua varten.

TE24-valmistelu alkoi vuoden 2023 aikana ja Utajärvi liittyi Oulun seudun työllisyysalueeseen.

Kuntouttava työtoiminta on yksi merkittävä keino, jolla kunnan työmarkkinaosuutta pystytään pitämään pienempänä. Mikäli kuntouttavaa työtoimintaa olisi Pohde pystynyt järjestämään, niin kunnan maksuosuus olisi ollut noin 10 000 euroa vähemmän kuin nyt toteutunut. Haastavassa tilanteessa työllisyyspalveluiden oikeanaikaiset ja yksilöidyt työllisyyttä edistävät toimenpiteet asiakkaille kuitenkin onnistuivat pudottamaan työmarkkinatuen kuntaosuutta.

Työttömyysprosentin keskiarvo

2021 12,2%

2022 9,2%

2023 10,2%

Nuorisotyöttömien määrä

2021 13

2022 9

2023 10

Yritysten määrä

2021 581

2022 588

2023 593

Verotulot €/asukas

2021 4340

2022 4632

2023 2877

	2023	2022	2021	2020	2019
Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta, %	10,2	9,2	12,2	12,6	9
Työttömät työnhakijat	101	93	122	131	99
Työttömät työnhakijat, naiset	39	28	40	52	39
Työttömät työnhakijat, miehet	71	65	82	79	60
Alle 25-vuotiaat työttömät työnhakijat	10	9	13	17	11
Yli vuoden työttömänä olleet	21	27	35	23	17
Yli 50-vuotiaat työttömät työnhakijat	49	51	63	88	53
Avoimet työpaikat	10	16	18	11	34

Taulukko: Utajärven kunnan työttömien työnhakijoiden tilannekatsaus 2023-2019. Lähde: TEM:n työnvälitystilasto. Kuukausittainen keskiarvo.

Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä

Harrastustoiminnan tarjoaminen yhteistyössä Oulujoki-opiston sekä seurojen kanssa.

Avustuksilla pyritään vuosittain tukemaan kolmannen sektorin toimintaa kattavasti.

Kirjastopalvelut ovat toimineet hyvin ja omatoimikirjasto mahdollistaa käytön monipuolisesti. Kirjastolla on järjestetty myös kirjallisuusiltoja ja tapahtumia.

Vuoden 2023 loppupuolella nuoriso- ja liikuntatalon remontin valmistuttua on koko toiminnan irtaimisto ja välineistö hankittu ja asennettu paikoilleen.

Avustukset

2022 59 300€
2023 55 920 €

Oulujoki-opiston kurssit

2022 39 kpl
2023 34 kpl

Kirjaston aukioloaika 4365 tuntia, henkilökunta paikalla 471 tuntia ja omatoimi 3894 tuntia

Kirjaston kokonaislainaus 52377 lainausta

Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

Vuoden 2023 järjestimme Rokualle uintimatkoja ja allasjumppaa. Uintimatkojen kuljetus on maksuton ja allasjumpassa ohjaaja.

Tarjoamme ikäihmisille räätälöityä kuntosaliharjoittelua ja liikunnallisia ryhmiä.

Työkäisille on tarjolla ohjattua kuntosaliharjoittelua sekä liikuntaryhmille tarjottu tila hyvinvointitalolla on ollut maksutonta.

Oulujoki-opiston harraste- ja liikuntaryhmät ovat tarjonneet vaihtoehtoja vapaa-ajan toiminnoille.

Kuntalaisille subventoidaan uintilippuja Rokua Health & Spa:han.

Aikuisten uintilippuja myyty
2022 2470 kpl
2023 2652

Lasten lippuja myyty
2022 910
2023 944

Uintimatkoja järjestettiin
24 kertaa

Inbody mittausten osallistujia
2022 250 henkilöä
2023 360 henkilöä

Hyvinvointi- ja onnellisuuskyselyn mukaan yli 80% vastaajista liikkuu vähintään tunnin viikossa ja yli 50% liikkuu yli 2 tuntia viikossa

Ennaltaehkäisevän päihdetyön kehittäminen

Ennaltaehkäisevän
päihdetyön ryhmiin on
osallistuttu

Yhteistyöryhmän kanssa
yhteistä mallia on
kehitelty

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kehittäminen

Osallisuutta ja yhteistyötä kehitettiin vuoden 2023 aikana monella eri taholla.

Järjestimme kolmannen sektorin kanssa yhteistyössä tapahtumia kaikenikäisille kuntalaisille.

Taidetta kylille hankkeen kautta onnistuimme osallistamaan kylät yhteistyöhön.

Yhteistyökumppanit järjestivät myös itsenäisesti hienoja tapahtumia ympäri vuoden.

Osallisuutta ja ihmislähtöisyyttä paikallista yhteistyötä edistämällä- hankkeella toteutettiin Kyläillään yhdessä-päivä Sangilla. Eloa ja iloa kylille hankkeen kautta oli monta tapahtumaa Ahmaksella. Hanke oli mukana myös Sangin tapahtumassa.

Taidetta kylille- hanke tuotti 8 erilaista taideteosta

Untorock tapahtumassa oli n. 2000 kävijää

UU jääkiekko-otteluissa keskimäärin 220 katsojaa/peli

Osallisuushankkeen tapahtumiin osallistui 100 henkilöä.

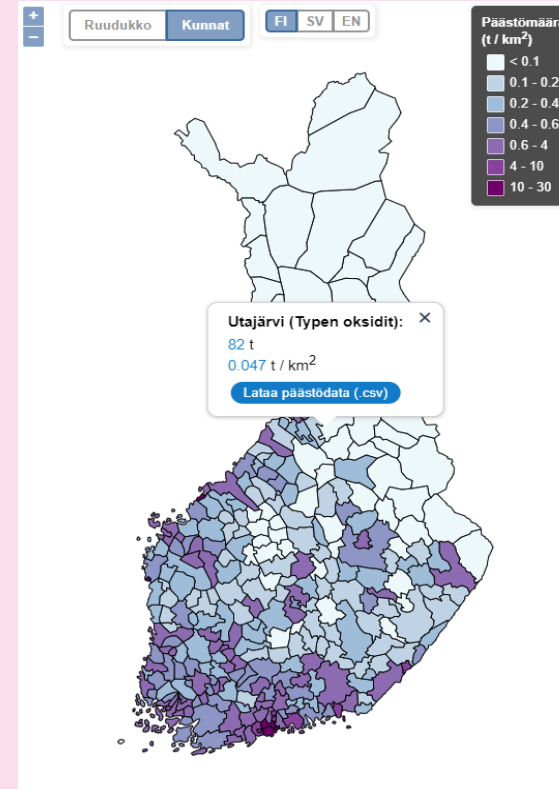
Turvallisuuden edistäminen

Liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontui säännöllisesti ja otti kantaa mm. esteettömyyteen. Kehitämme liikenneturvallisuutta tekemällä turvallisuuskävelyitä sekä tekemällä tiivistä yhteistyötä koulupoliisin kanssa.

Kylien turvallisuussuunnitelmien tarkoituksena on luoda toimintamallit häiriötilanteisiin, sekä olla tukemassa kunnan varautumista. Tiedon keruu on käynnistynyt kylien toimijoiden kanssa.

Varautumisen toimenpiteitä on edelleen päivitetty ja kunnan valmiusryhmä osallistui varautumiseen liittyvään harjoitukseen.

Indikaattori ilmaisee Suomen tärkeimmän ympäristömyrkyin eli primääristen pienhiukkasten (PM2.5) päästöä. Kokonaispäästöissä yhdistyvät energiantuotannon, teollisuuden, liikenteen, jätteiden ja maatalouden päästöt. Pienhiukkaset aiheuttavat hengitettynä hengitystieoireiden pahentumista ja sydän- ja verisuonielimistön tauteja kuten sydäninfarkteja ja aivohalvauksia. Ne myös lisäävät keuhkosyövän riskiä.

Kansansairauksien ennaltaehkäisy

Elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan yhteistyötä ja rajapintoja kehitetään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Terveysperusteisia liikunnallisia ryhmiä on järjestetty matalalla kynnyksellä.

Liikuntapaikkojen ja reitistöjen kunnossapitäminen edesauttaa liikkumista, ympäristön hoito luo viihtyisyyttä.

Ikäihmiset: Ikäihmisten kotona pärjäämisen tukeminen

Turvallinen asuminen ja turvallisuudentunne

Yksitysteiden aurauksen järjestäminen ja maksuttomuus on ollut kunnan käytäntö jo useiden vuosien ajan

Maksuttoman nastamurskeen jako talvella kuntalaisille on liukkauden torjunnan tehokeino

Taloudellisen hyvinvoinnin huomioiminen maksuttomilla toiminnoilla ja tapahtumilla.

Järjestöillä on mahdollisuus käyttää kunnan tiloja kokoontumisiinsa maksutta.

Tapahtumien yhteydessä tarjotaan lämmin ruoka 2-4 kertaa vuodessa.

Palvelulinja Unto liikennöi kylillä viikoittain ja mahdollistaa asioimisen kuntakeskuksessa

Kyläaputoiminnan palvelut edistämään kotonapärjäämistä.

Kunnan ja yhteistyötahojen kanssa järjestämme toimintakykyyn sopivaa ryhmätoimintaa monipuolisesti.

Kyläaputoiminnassa asiakkaita

2022 46

2023 42

Yksinäisyyden vähentäminen

”Etsivän vanhustyön” toimintamallia jatkettiin ryhmä- ja kerhotoiminnan kautta myös sivukylille.

Aktiivisen järjestötoiminnan mahdollistaminen ja tukeminen.

Vierailimme eri järjestöjen ja yhdistysten tapaamisissa pyydettäessä.

Järjestöt kutsutaan koolle säännöllisesti järjestöpalaveriin.

Kunnassa toimii nimetty järjestöyhdyshenkilö.

Laadukkaat ja monipuoliset kirjastopalvelut, sekä omatoimikirjaston käyttömahdollisuudet ovat hyvät.

Matalan kynnyksen digiopastusta on tarjolla maksutta.

Tapahtumiin järjestettiin kyydityksiä mahdollisuuksien mukaan, sekä vapaaehtoisia saattajia.

Kaatumisen ehkäisy

Seniorikuntosalin tavoitteena on toimintakyvyn parantaminen ja ylläpito. Fyysisen terveyden ylläpitäminen on yksi merkittävimmistä toimista tukemassa kotonapärjäämistä.

Liikuntavälineiden lainaustoimintaa kirjastolta. Välineitä päivitetään vuosittain asiakkaiden toiveita kuunnellen.

70-vuotta täyttäneet saivat noutaa apteekista maksutta liukuesteet käyttöönsä. Kohderyhmänä olivat myös kehitysvammaiset ja omaishoitajat.

Kaatumisten ennaltaehkäisyyn pyritään myös eri liikunta- ja elintaparyhmien toiminnan avulla esimerkkinä Pysytään Pystyssä-ryhmä.

